

2021-09-06 06:00 CEST

Sverige: Amnesty säger nej till förslaget om förbud mot deltagande i kriminella rasistiska organisationer

I dag lämnar Amnesty International Sverige in organisationens synpunkter på utredningen om [“Ett förbud mot rasistiska organisationer”](#). Vi avstyrker utredningens förslag om att kriminalisera aktivt deltagande i vissa rasistiska organisationer. Förslaget är fel väg att gå för att bekämpa rasismen.

– Rasism är en människorättsfråga som hotar alla människors lika värde och rätt till jämlika möjligheter i samhället. Men utredningens förslag är fel väg att gå. I värsta fall skulle det kunna leda till att rasistiska budskap och organisationer legitimeras. Samtidigt finns det stor och outnyttjad potential i existerande lagstiftning för att stävja utvecklingen och ingripa mot rasistisk brottslighet, säger Anna Johansson, tillförordnad generalsekreterare Amnesty International Sverige.

De främsta skälen till Amnestys ställningstagande är följande:

- Förslaget gör anspråk på att förbjuda rasistiska organisationer, men detta är inte vad förbudet faktiskt innebär. Det är aktivt deltagande i en liten och extrem del av den organiserade rasismen som kriminaliseras, vilket riskerar att skapa en legaldefinition av rasism som är långt snävare än den gängse uppfattningen av rasism. Det är därför sannolikt mycket få sammanslutningar, om någon alls, som skulle falla inom det straffbara området. De flesta grupper som står på en rasistisk värdegrund, sprider rasistiska budskap och ägnar sig åt någon form av rasistisk verksamhet skulle inte omfattas -- vilket med stor sannolikhet de skulle utnyttja i propagandasyfte.

- De föreslagna straffbestämmelserna ger inte Polismyndigheten några nya verktyg för att begränsa eller villkora vit maktgruppers demonstrationsrätt, trots att det är i publika manifestationer de byggt upp en stor del av sitt skrämselfundus på senare år.
- Varken religiös tillhörighet eller sexuell läggning omfattas av kategorierna av personer som ska skyddas av förslaget. Det gör inte heller attacker där måltavlan formuleras som "invandrare", vilket leder till att stora grupper av människor som utsätts för rasism faller utanför straffbestämmelsen.
- Betänkandet saknar genomgående ett rättighetsbärarperspektiv. Det diskuterar rasismen som en samhällsfråga - men inte rättighetsfråga. Vi saknar en diskussion om vad ett råare samhällsklimat där rasismen blivit alltmer accepterad innebär för dem som står i dess skottglugg -- och vilken roll lagstiftningen har för att skydda och stärka dem.

– Att individers och gruppers handlings-, religions-, mötes- och yttrandefrihet begränsas när högerextrema marscherar på gatorna eller sprider hat och hot på nätet är mycket allvarliga problem för demokrati och mänskliga rättigheter i Sverige. Därför måste åtgärder vidtas som har potential att komma åt problemet och som ger verkliga, positiva effekter för de utsatta grupperna. Kommitténs förslag gör inte detta och håller därmed inte måttet, säger Johanna Westeson, sakkunnig i diskrimineringsfrågor på Amnesty Sverige.

Utredningens förslag visar att det inte går att utforma ett förbud som både är tillräckligt skarpt för att värna alla utsatta gruppers rätt att inte utsättas för rasism och samtidigt tillräckligt snävt för att inte hota grundläggande friheter. Amnesty efterlyser inte ytterligare grundlagsförändringar som skulle möjliggöra större ingrepp i föreningsfriheten. Det finns redan idag existerande lagrum som kriminaliserar rasismens uttryck i Sverige men tillämpningen av dessa har stora brister. Därför föreslår Amnesty följande:

- Arbetet mot hets mot folkgrupp och andra demokrati- och hatbrott måste prioriteras, både från politiskt håll, i regleringsbrev och statsbudget, och inom polisen. Det är slående att det [i 2021 års regleringsbrev till Polismyndigheten](#) saknas en

sådan prioritering, till skillnad från 2019 och 2020.

- [Polismyndighetens arbete mot mot hatbrott måste utvecklas och stärkas.](#) Den interna samordningen måste förbättras, både inom och mellan regionerna, för att bättre kartlägga när människor organiserade i rasistisk verksamhet begår brott. Systematisk förföljelsebrottslighet från rasistiska organisationer måste prioriteras, även när den är svårutredd och resurskrävande.
- En bred och seriös kompetensutveckling inom polisen om hatbrott i allmänhet och hets mot folkgrupp i synnerhet måste komma till stånd. Den bör ta avstamp i forskning och lära av civilsamhällets breda erfarenheter inom området.
- Med tanke på att så många demokrati- och hatbrott sker på nätet bör satsningar göras för att i högre grad utreda och ingripa mot hatbrott på nätet. Utredningar av denna brottslighet behöver samordnas och systematiseras centralt. Polismyndigheten bör på eget initiativ söka efter hatbrott på internet och inte enbart agera via anmälningar, vilket är särskilt viktigt när det gäller brottet hets mot folkgrupp som saknar målsägare.
- Det finns också möjligheter för Polismyndigheten att ändra praxis vid tillståndsgivningen för demonstrationer där vit maktgrupper marscherar, med uppenbara hot för ordning och säkerhet i bemärkelsen att brott (hets mot folkgrupp och olaga hot) kan komma att begås, [vilket också experter på området har påpekat.](#)
- Beviskraven för att visa att en person begått ett brott med hatbrottsmotiv kan uppfattas som orimligt höga, vilket får till följd att personer som utsatts för hat och våld kopplat till text, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuella läggning eller könsidentitet ofta inte får upprättelse. Amnesty rekommenderar att en utredning om straffskärpningsregeln tillsätts för att utröna om det går att hitta en annan konstruktion som underlättar beivrande av hatbrott.

– Kampen mot rasismen måste givetvis också föras utanför rättsväsendets institutioner. Den strukturella rasismen tar sig i uttryck i skillnader i socioekonomisk status, diskriminering på bostads- och arbetsmarknaden, och

i möjligheten att få tillgång till likvärdig vård och utbildning. Stora sociala insatser behövs för att bekämpa rasismen på ett djupare, strukturellt plan, vilket går i linje med Sveriges internationella människorättsåtaganden. Här kan användningen av jämlikhetsdata spela en central roll; denna metod har stor potential för att bättre kartlägga den strukturella rasismens konsekvenser och bör därför utforskas, säger Johanna Westeson.

Hela remissvaret från Amnesty International Sverige finns bifogat som PDF

Amnesty International är en oberoende internationell organisation som arbetar för att mänskliga rättigheter ska gälla alla, nu och i framtiden. Genom att avslöja kränkningar och skapa uppmärksamhet och opinion sätter vi press på regeringar och makthavare runt om i världen.

Läs mer om vårt globala arbete på www.amnesty.org, där hittar du också alla de nyheter, blyxtaktioner och rapporter vi publicerar.

Kontaktpersoner

Ami Hedenborg

Presskontakt

Pressansvarig/talesperson

press@amnesty.se

+46 (0)70 433 09 16